

Kontrakt Klimatyczny dla Krakowa

2024-09-13

Jak krok po kroku osiągnąć neutralność klimatyczną Krakowa? Odpowiedź na to pytanie można znaleźć w podpisanym przez prezydenta Krakowa Aleksandra Miszalskiego Kontrakcie Klimatycznym dla Krakowa. W środę, 11 września, dokument, wraz ze swoimi odpowiednikami z Warszawy, Wrocławia, Rzeszowa i Łodzi, został zaprezentowany w Ministerstwie Klimatu i Środowiska.

Podczas spotkania ministra klimatu i środowiska Paulina Hennig-Kloska podpisała listy poparcia na rzecz wdrożenia wszystkich pięciu Kontraktów Klimatycznych. Ministra oraz obecni prezydenci miast złożyli także podpisy pod memorandum.

– W obliczu narastającego kryzysu klimatycznego potrzeba transformacji Krakowa jest nieunikniona. Konieczne jest zmobilizowanie wysiłków wielu środowisk, w tym mieszkańców, naukowców, przedsiębiorców, samorządowców i urbanistów. Musimy połączyć siły, aby dostosować się do już odczuwalnych negatywnych skutków zmian klimatu, a także zrobić wszystko co możliwe, aby zapobiec kolejnym – podkreśla prezydent Krakowa Aleksander Miszalski.

Konkretna misja, owocna współpraca

Kontrakt Klimatyczny Krakowa jest efektem zaangażowania naszego miasta w unijną inicjatywę „Europejska misja 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 roku”. Jej celem jest wsparcie grupy europejskich miast w systemowej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej oraz przekształcenie ich w ośrodki innowacji. Obok Krakowa w projekcie uczestniczą cztery inne polskie miasta: Warszawa, Wrocław, Łódź i Rzeszów. Miasta, które zostały przyjęte do projektu, mają za zadanie wytyczyć swoją ścieżkę dojścia do neutralności klimatycznej. Konkretny plan ma zostać zapisany w formie Kontraktu Klimatycznego, który po zatwierdzeniu przez prezydenta miasta, jest weryfikowany przez ekspertów i podlega ocenie przez Komisję Europejską. Po uzyskaniu pozytywnych opinii, miasto może liczyć na wsparcie w realizacji kontraktu. Polega ono przede wszystkim na pomocy w odblokowaniu lokalnego potencjału miasta, usuwaniu barier legislacyjnych i proceduralnych, przygotowaniu pakietów działań inwestycyjnych do finansowania, ułatwieniu kontaktów z instytucjami finansowymi. Duże znaczenie ma również współpraca z innymi miastami zaangażowanymi w inicjatywę. Projekt daje możliwość korzystania z gotowych rozwiązań, doświadczeń i dobrych praktyk.

Prace nad Krakowskim Kontraktem

Krakowski Kontrakt Klimatyczny był opracowywany przez Urząd Miasta Krakowa od 2022 roku, czyli od momentu dołączenia przez stolicę Małopolski do projektu „Europejska misja 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 roku”. W jego tworzenie zaangażowana była lokalna społeczność: mieszkańcy, firmy energetyczne, przedsiębiorcy. Dokument był też szeroko konsultowany „na zewnątrz” m.in. z Bankiem Światowym, Ministerstwem Klimatu i Środowiska, Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwem Rozwoju i Technologii. Model ekonomiczny, na którym, obok Budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej, jest oparty Kontrakt, przygotowali eksperci z uczelni *Universidad Politécnica de*

Madrid.

Kontrakt składa się z trzech części. Pierwsza z nich – zobowiązania, opisuje ambicje klimatyczne miasta, wskazuje cel oraz zawiera deklarację podjęcia działań, by go osiągnąć. Część druga to plan działania, określa obszary interwencji, listę działań oraz sposób ich wdrożenia. W części trzeciej, czyli planie inwestycyjnym, zaprezentowane są scenariusze kosztowe, źródła finansowania, bariery i ryzyka związane z realizacją.

Ambitny cel

Celem, jaki przyjęto w dokumencie, jest redukcja emisji gazów cieplarnianych o 80 proc. do roku 2030 w stosunku do roku 2018. Duża część redukcji emisji wynikać będzie z działań realizowanych po 2018 roku lub zaplanowanych w strategicznych dokumentach miasta i polskiego rządu. Kontrakt zawiera szczegółowy opis dodatkowych 58 działań, które powinny zostać podjęte, aby uzyskać redukcję emisji.

Wśród ośmiu kluczowych działań, jakie znalazły się na drodze do neutralności klimatycznej Krakowa, są: dekarbonizacja systemu ciepłowniczego, rozwój obywatelskich społeczności energetycznych, renowacja gminnych budynków użyteczności publicznej, modernizacja oświetlenia dróg i placów, budowa metra oraz rozwój transportu szynowego, renowacja budynków mieszkalnych i terenów zabudowy, zwiększenie odporności na skutki zmian klimatu, a także włączenie mieszkańców i przedsiębiorców do zarządzania miastem.

Co dalej?

Krakowski Kontrakt Klimatyczny jest już po wstępnej weryfikacji przez ekspertów konsorcjum *NetZeroCities*, reprezentującego Komisję Europejską. Spotkał się z bardzo pozytywnym odbiorem. Kontrakt został przetłumaczony na język angielski oraz otrzymał aprobatę prezydenta Krakowa Aleksandra Miszalskiego. Kolejnym krokiem jest kompletowanie dokumentacji dotyczącej zaangażowania interesariuszy w formie listów poparcia. Dziś miało to miejsce w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Ostateczny termin złożenia gotowego Kontraktu to 16 września.

Kraków w dobrym klimacie

Choć Kontrakt Klimatyczny to kamień milowy w procesie transformacji naszego miasta w obliczu kryzysu klimatycznego, Kraków już wcześniej podejmował skuteczne działania związane z ochroną środowiska i klimatem. Przykładem jest walka z niską emisją, w której nasze miasto było pionierem. Wprowadzony w 2019 roku zakaz palenia węglem, drewnem i innymi paliwami stałymi w kotłach, piecach i kominkach w ogromnym stopniu przyczynił się do poprawy jakości powietrza w naszym mieście, a programy osłonowe i dotacje pomogły mieszkańcom dostosować się do tych zmian. Efekty są odczuwalne: od 2012 do 2023 roku liczba dni smogowych, czyli takich, w których przekraczane są poziomy dopuszczalne pyłu PM10, zmniejszyła się o około 100, a w Śródmieściu roczne stężenia pyłów spadły o 52 proc. Na wszystkich stacjach monitoringu zostały też spełnione normy roczne dla tego zanieczyszczenia. W wyniku konsekwentnie realizowanych przez Miasto działań oraz dzięki ogromnemu zaangażowaniu mieszkańców, w Krakowie oddychamy coraz lepszym powietrzem.

Jednym z przełomowych zielonych momentów dla stolicy Małopolski było również uruchomienie w 2016 roku Ekospalarni, czyli Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów w Krakowie, która jest jednym z najbardziej nowoczesnych tego typu przedsiębiorstw w Europie. Ekospalarnia była odpowiedzią na potrzeby ekologiczne Krakowa. Dzięki niej, możliwe stało się domknięcie systemu gospodarki odpadami w Krakowie oraz ograniczenie działalności składowiska Barycz. Obecnie w ciągu roku zakład może przetworzyć maksymalnie 245 tys. ton odpadów i zamieniać je w procesie kogeneracji w energię ciepłą i elektryczną.

Kraków od lat inwestuje także w zieloną komunikację. Po ulicach naszego miasta jeździ już 121 autobusów elektrycznych, a w planach Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego jest zakup kolejnych pojazdów zeroemisyjnych – 32 zasilanych energią elektryczną i 10 zasilanych wodorem. We flocie MPK są także 34 autobusy hybrydowe, a pozostałe autobusy w zdecydowanej większości spełniają normę Euro 6. Warto podkreślić, że od 2018 roku wszystkie autobusy MPK SA spełniają co najmniej normę Euro 5.

Ważnym działaniem dla klimatu jest również rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury. Park Złocień, park Wisławy Szymborskiej, park Tetmajera, zielona Krupnicza, zielona Aleja Róż, Zakrzówek – to tylko niektóre miejsca, które w ostatnich latach wzbogaciły zieloną mapę Krakowa. Przypomnijmy, że jeszcze w 2015 roku w stolicy Małopolski funkcjonowały 43 parki miejskie, dziś jest ich 75. Do tego należy doliczyć 43 parki kieszonkowe, 21 ogrodów społecznych i 6 parków krakowian. W zielono-niebieską infrastrukturę wpisuje się także budowa zbiorników retencyjnych i zakładanie ogrodów deszczowych. Ich również sukcesywnie przybywa w naszym mieście. Przykładami są: ogrody deszczowe przy ul. Bolesława Czerwieńskiego 16, ul. Józefa Dietla 53, ul. Kamedulska 70, ul. Młodej Polski 7, os. Centrum D 7 oraz zbiorniki retencyjne przy ul. Praskiej 27, w Pałacu Krzysztofory czy w parku Wisławy Szymborskiej.

Troska o klimat wiąże się również z energooszczędnością. Aby ograniczyć zużycie energii w budynkach będących w dyspozycji samorządu (jest ich jedynie około 7proc.). Miasto podejmuje takie działania jak: termomodernizacja budynków i instalacja paneli fotowoltaicznych, budowa zbiorników na wody opadowe, wymiana oświetlenia na LED, wymiana stolarki okiennej w szkołach, przedszkolach, centrach kultury, przychodniach czy domach pomocy społecznej.

Kolejnym kluczowym działaniem na rzecz naszej planety jest edukacja klimatyczna. Ma ona miejsce przy pomocy angażującej mieszkańców kampanii „Kraków w dobrym klimacie”. Szerzeniem rzetelnej wiedzy na temat ekologii i klimatu zajmuje się także m.in. Krakowskie Centrum Edukacji Klimatycznej. Od lutego 2023 roku, czyli początku istnienia KCEK-u, do końca sierpnia tego roku, przy ul. Wielopole 17a odbyły się 452 wydarzenia, w których wzięło udział prawie 8500 osób.